

KEVYT KOSKETUS

Moderni suomalainen sisustus kunnioittaa perinteitä. Lontoosta palannut suunnittelija Anu Jokela teki täysin kotimaisen perusteoksen, joka tiivistää olennaisen suomalaisesta asumisen tyylistä.

Sisustus suunnittelija Anu Jokelalla on monta rautaa tulella. Hänellä on oma toimisto OKSA Desing Helsingissä, jossa hän tekee suunnitelmia lähinnä yksityiskoteihin. Sen ohella hän avustaa kotimaisia sisustuslehtiä ja suunnittelee myös jatkavansa kirjojen tekemistä.

Anu Jokelalla oli 1980-luvulla Seinäjoella käsityöpaja, ja hän toimi lasten ja nuorten taidekoulun opettajana.

– Minulla olivat asiat niin hyvin kuin ne voivat olla. Oli ihana työ, ja oma työpaja oli tosi suuri juttu minulle. Ja

sitä taidekoulun opettajana oloa rakastin yli kaiken.

Hyppy tuntemattomaan

1980-luvun lopulla hän kuitenkin

hyppäsi suureen tuntemattomaan – perheystävä, hän sanoo. Kauhajoen Nummijärveltä lähtenyt maalaistyttö muutti Lontooseen.

– Se oli rankkaa aikaa. Osasin kyllä kielen, mutta muu piti rakentaa alusta.

Anu Jokela tarkoittaa kontaktiverk-

koa, jonka jokainen ihminen luo arkielämässään, työssä ja missä liikkuu. Vaati sinnikkyyttä, että nuori suomalainen pääsi alkuun miljoona-

– Puolen vuoden kuluttua sain jalan oven väliin isoon sisustus suunnittelutoimistoon.

Siellä hän olikin melkein kymmenen vuotta, kunnes palasi Suomeen.

Suunnittelua projektityönä

Toimisto oli erikoistunut asunomessujen tapaiseen suunnitteluun. Se tarkoitti lähinnä mallitalojen sisustamista. Työrytmi oli melkein järjetön, Anu Jokela sanoo.

– Minulla saattoi olla työn alla jopa 50 kuuden makuuhuoneen asuntoa samaan aikaan. Siinä oppi projektinjohtamisen äärimmäisen hyvin.

Sisustus suunnitelmat oli tiukasti budjetoitu, ja lopputuloksen piti olla plus miinus nolla. Budjetti saattoi olla tähtitieteellinen tai miukka. Ylitys piti selittää, mutta myös alitus.

– Opin nyhjäisemään tyhjää, mutta osaan kyllä laittaa rahaa menemäänkin, jos niin halutaan, Anu Jokela nauraa.

Mitään sokkosuunnittelua Lontoossa ei harrastettu, vaikka työ tehtiinkin usein ilman tarkkaa tietoa asukkaasta. Sisustus suunnittelijan työ perustui aina asiakkaan markkinointiasian selvitykseen.

– He tutkivat tarkasti alueen hintatasoa ja ostajakunnan ostovoimaa ja koulutustasoa myöten.

Skandinaavinen kosketus

Kova työtahti pakotti suunnittelijan hakemaan uutta ja erilaista pienin keinoin.

– Koko ajan piti keksiä uutta tai klassista tai trendikästä, vaikka pohja oli brittiläisessä perinteessä. Piti pyrkiä samojen asioiden, ja saada ne näyttämään erilaisilta.

Anu Jokela sai hyvin pian kuulla, että hänen työssään oli ”skandinaavinen kosketus”. Se tarkoitti lähinnä ei-brittiläistä keveyttä ja tyyliä. Ras- kas sisustus ei ollut erityisesti suomalaisen makuun, ja sitä piti keventää.

– Kollegoiden kesken oli tapana sanoa, toimiiko esimerkiksi joku tapetti ammattilaisessa mielessä suunnitelmissa. Jos haluttiin jonkun mielipide oman maun mukaan, se piti erotella ”henkilökohtaisena” mielipiteenä.

Historia tunnettava

Ihmisen kohtaaminen on kaikilla samanlaista. Asiakas on aina oikeassa, mutta hyvä suunnittelija pystyy kyllä ohjailmaan tätä haluamaansa suuntaan.

– Minulta saatettiin toivoa romanttista ruusutarhaa tai klassista. Aloitin traditionaalisesta, mutta kyllä se siitä usein nykyaikaisemmaksi muuttui.

Suunnittelijan oli hallittava myös tyylihistoria. Oli tiedettävä, mikä huonekalu sopii tai ei sovi esimerkiksi jugendiin. Lontoossa saatu tietopohja antoi hyvät eväät.

– Vasta kun tuntee perustan voi ruveta irrottelemaan, suunnittelija muotoilee kaikkiin ammatteihin sopivan totuuden.

Brittiläinen koti kevenee

Anu Jokelan mielestä perinteinen brittiläinen raskaus alkoi 2000-lukua lähestyttäessä hiljalleen keventyä.

– Parkettikin yleisty, vaikka aika harvinaisen se vieläkin on.

Brittikodeissa on edelleen kokolatiamatto, mitä Anu Jokela ei pidä niin pahana.

– Kokolatiamatto kuulostaa kamalammalta kuin se on. Paremmiin se esimerkiksi pitää pölyä kuin halpa laminaatti.

Anu Jokela kertoo erottuneensa brittikollegoistaan vahvasti myös tekstiileillä. Hän oli jo kotimaassa oppinut niiden salat.

– Tekstiileihin panostetaan, detajien tekemiseen, ja detajit aina maksavat. Silmää räpäyttämättä joku saattaa ostaa parin sadan euron arvoisen koristetyyny.

Verho-ompelu on melkoinen taitolaji Euroopassa. Verhokulttuuri on niin erilaista kuin meillä. Suomessa ei tehdä sellaisia verhoja, eikä täältä taitaisi löytyä tekijäkään sellaisille hökötyksille.

– Eikä tarvitsekaan, eivät ne moderni suomalaisen kotiin sovi.

Suomalaiset ovat kuitenkin nyt oppimassa sen, että kunnan verhot on vuorattu. Ne käyttäytyvät eri tavalla kuin nipsuilla ikkunan eteen ripustettu kangaspala.

MARKKU KULMALA

JENNI LAURILA

Kuva

Suomalaisia koteja

Anu Jokela: Suomalainen sisustuskirja. Valokuvat Jeppe Tuomainen, graafinen suunnittelu Katja Alanen. 176 s., Otava 2005.

Pitkään Lontoossa sisustus suunnittelijana työskennellyt Anu Jokela ja mainoskuvaaja Jeppe Tuomainen ovat tehneet kiinnostavan sisustuskirjan. Kauhajoen Nummijärveltä syntynyt Anu Jokela on toiminut Seinäjoelakin mm. lasten taideopettajana 1980-luvulla.

Ulkomaiset sisustuskirjat ovat usein vain kokoelma kauniita kuvia, ja niistä selviää kerta selailulla. Siksi onkin ilo tavata kotimainen tuote, joka on selvästi ajatuksella ja huolella tehty.

Tasokkaita kuvia on todella paljon ja taittoon on uhrattu aikaa niin kuin tämän kaltaisessa kirjassa pitääkin. Kokonaisuuden sitoo yhteen teksti, joka sekun on asiaa joka sana.

Kirja on jaoteltu selkeiksi kokonaisuuksiksi. Perusasioissa kerrotaan mm. värin, valon ja pintojen vaikutuksesta sisustukseen. Sitten käydään läpi koti huone huoneelta ja lopuksi annetaan vielä helpohkoja tee-se-itse-ohjeita kodin piristykseksi.

Kirja antaa ajateltavaa, neuvoja ja ammattilaisen oivalluksia, joita itse ei olisi tullut ajatelleeksi. Jo selaillessa heräsi palava into ryhtyä uudelleensisustamaan omaa kotia.

Tekijät ovat löytäneet kirjaan paljon upeita ja mielenkiintoisia koteja ja yksityiskohtia kuvattavaksi. Suuri plussa tulee siitä, että kohteet on haettu kotimaasta, ulkomaiset ratkaisut kun eivät aina ole sellaisenaan toteuttamiskelpoisia meillä. Kirjoittaja itsekin toteaa, että suomalainen koti on tämän kirjan tähti.

Moni yksittäinen esine herätti myös kiinnostuksen, ja oli mukava nähdä kuvateksteissä suomalaisen suunnittelijan nimi. Kirjan lopussa oleva osoiteluettelo ohjaa oikeille jäljille, jos esineen haluaa etsiä käsiinsä.

Kerrassaan herkkullisia ovat sivut, joilla esitellään toisiansa sointuvat värikartat – eikä maaleja tarvitse etsiskellä, sillä jokainen sävy löytyy lähimmästä maali- ja värikäytöstä.

Tässä on nyt laadukas ja kiinnostava kirja omaksi, tai osavaksi lahjaksi kenelle tahansa, jota koti kiinnostaa.

MARIA MÄKELÄ

Kolmen vuoden tiivis työrupeama

Sisustus suunnittelija Anu Jokela palasi Suomeen syksyllä 2000. Kymmenen vuotta oli vierähtänyt isossa lontoalaisessa toimistossa.

Hän perusti Helsinkiin oman suunnittelutoimiston OKSA Desingin ja ryhtyi avustamaan sisustuslehtiä.

– Vuosi muutosta rupattelime kaverin kanssa ja satuin heittämiään, että sisustamisesta ei taida olla olemassa kotimaista perusopasta.

Kuukauden päivät ajatus kypsä, kunnes oli toiminnan aika.

– Minä kun olen tällainen toteuttajatyyppe, niin en halua jättää ideoita toteuttamatta. Ajattelin ettei siinä mitään häviä.

Kun kirjan kohderyhmä ja rakenne oli valmiiksi mietitty, Anu Jokela lähestyi isoja kustantajia. Otavalla täppäsi.

– He ymmärsivät, että halusin tehdä tämän työnä, en harastuksena.

Tärkeät kuvat

Otava ymmärsi senkin, ettei hyvä sisustuskirja synny ilman hyviä kuvia.

– Tiesin vanhastaan, että sisustusten kuvaaminen on aivan oma lajinsa. Täytyy ottaa huomioon kuvakulmat ja valaistus, sillä kuvasimme pääosin luonnonvalolla.

Anu Jokela oli tehnyt jo aiemmin yhteistyötä **Jeppe Tuomainen** kanssa. Hän tiesi, että kemiat toimivat.

– Parhaimmillaan saimme 18

kuvaa päivässä. Se on hirmuisen paljon, kun kaikki kuvaukset pitää kuitenkin erikseen järjestää.

Kuvauskohteiden etsiminen oli melkoinen urakka. Anu Jokela laskee, että jokaista kuvauspäivää kohti hän joutui tekemään kymmenen päivää taustatyötä. Etsintään hän sai onneksi apua.

– Piti löytää sopiva koti, käydä paikan päällä ja miettiä, sopiiko se kirjan tyyliin.

Ei trendiopas

Hän kertoo olleensa tarkka siitä, ettei kirjasta tule mitään trendiopasta vaan pitkäikäinen perusteos. He hakivat tyylikäitä suomalaisia koteja, jotka kestävät aikaa.

– Jätin pois kaikki muodikkaat retrokodit ja indonesialaiset etnokodit.

Kirjan lukija ei ehkä tule ajatelleeksi, kuinka vaivalloista oikeiden kotien löytäminen oli.

– Saattoi mennä kokonainen päivä siihen, että lähdimme Hankoon katsomaan jotakin kotia, joka ei sitten tyyliin sopinutkaan kirjaan.

Kirjaan on kuvattu 22 suomalaista kotia. Anu Jokela kertoo, että kaiken kaikkiaan he kävivät katsomassa 60–70 kohdetta. Ei riittänyt, että koti oli kaunis ja kodikas. Sen täytyi vielä soveltua kirjan ajateltuun tyyliin.

Tekstiilit ja moderni taide tuovat rentoutta muuten klassiseen suomalaiseen sisustukseen. Jeppe Tuomainen kuvitusta teokseen Suomalainen sisustuskirja.

Lukija poimii haluamansa

Perusidea oli tehdä kuvista helppolukuisia ja intiimejä. Se tarkoitti sitä, että yhden ison kuvan sijasta tekijät halusivat näyttää kohteen useammalla pienemmällä kuvalla ja yksityiskohtalla. Lukija voi sitten poimia niistä haluamansa.

– Olin aina mukana, kun kuvattiin. Kuvauspäiviä tuli 23–24. Mielestäni katsoin koteja hiukan eri kantilta kuin sisustuslehdet. Kuvaajakin kertoi oppineensa intensiivisistä kotikuvauksista paljon.

Anu Jokela väittää, että kymmenessä vuodessa äidinkielen taito tuntui ruostuneen. Kirjoittaminen tuntui työläältä, mutta hyvä kustannustoimittaja auttoi kielioipin kanssa.

Kirjan teksti on jäseneltyä ja tiivistettyä. Mausteeksi tekijä halusi lisätä omia kokemuksiaan.

– Olin kirjoittanut vasta kolme sivua, kun rupesin kauhistelemaan, että vielä 169 sivua! Miksi ihmeessä ryhdyin tähän?

Tie ideasta kaupan hyllyyn kesti runsaat kolme vuotta. Anu Jokela sanoo käyttäneensä työhön viikonlopun ja lomajaksin. Loppumetreillä lähipiiri huomasi, että työtahti oli ollut ehkä turhankin kiivas.

Mutta toteuttajatyyppe ei tietenkään pysähdy vain nautiskelemaan tehdystä työstä. Uudet kirjasuunnitelmat ovat jo hautumassa.